

## 254 Pars II. Illustratio XVIII. Panegyrica.

tione habuit hac in mortali degens vita. Fatemur equidem maximam esse excellentiam secus pedes sedere Domini in cœlo, ( ut Sanctæ Ecclesiæ allegoriam catholicè amplectamur.) Quod idcirco dicimus, propter immediationem, & vicinitatem, atque approximationem ipsi Deo, quam situs memoratus redarguit. Et hoc sensu omni alia creatura gloriosior, & excelsior refulget *Maria* in superis, ut potè ipsi Deitati immediatior, ad dexteram Filii stans, non sedens, quia hoc proprium est Filii Dei, propter hypostaticam unionem, ob quam sedet ad dexteram Patris, potioribus bonis apud Patrem gaudens. Præterea, etiam si materialiter philosophemur, & Empyrei vertex sphæricus sit, atque rotundus, & ex hoc cacumen limitatum haberet convexum, ita ut non posset æquè duo corpora continere, simul (quod non est concedendum, ex supra dictis in hoc eodem numero;) nihilominus situs Christi corporeus non erit altior Mariæ statione stantis à dexteris ejus, quia in corpore perfectè sphærico nulla datur pars altera altior respectu centri. Omnes denique Authores pro tertia opinione adducti supra num. 297. ad finem, & alii eorum asseclæ, credentes piè Mariam seipsa singularem in superis hierarchiam, sive chorum constituere, sublimatam super choros Angelorum, & hierarchias; nequeunt mēo videri loqui de hierarchia propriè sumpta, aut de choro strictè usurpato, prout in humanis sèpè accipitur: quia ut alibi adnotabam, hierarchia dicit quendam principatum relatum ad alios sub uno hierarcha, sicut & chorus etiam sibi vendicat' multitudinem in corona exultantium: quæ omnia nequeunt in *Maria* Deipara solùm rectè comprobari. Si verò tam hierarchia, quām chorus significet statum aliquem perfectissimæ gloria, collectivè superantem omnem gloriam, tam Angelorum, quām hominum; respectivè ad omnes alias cœlites (quoniam meditemur Deiparam unâ cum Incarnato Verbo, & Trinitate Augusta, etsi extrinsecè, solium unum efformare;) non inficiabimus assentire Doctoribus supra re-

*Sedere &  
stare apud  
Deum in  
caelis quid  
sit.*

*Ad 3. op.  
nionem.*

*Hierarchia  
vel chorus  
in caelis  
quælibet sio  
Deipara ef  
fermet.*

latis. Nam eorum sic enucleata mens, nostra etiam est. Et patet perspicuè; nam pro suo cogitatu afferunt Bernardinum nostrum Senensem *tom. 3. dinus* (est verò nunc Tomus 4.) *ser. 3. de* *Senensis.* *D. Bernar-* *gloria Nominis Mariae, articulo 2.* *cap. 1. ibi: Proinde certitudinaliter* *tenendum, &c. Ubi Doctor Sanctus* *meditatur Mariæ sedem, prout col-* *locatam super omnes ministrorum* *ordines, Angelorum scilicet, quo-* *rum respectu unum Virgo implet* *integrum, & tota lemstatum. Ast illi-* *cò Sanctus Bernardinus, paucis li-* *neis interceptis, subdit: Gradus* *enim Matri (scilicet in gloria,) Idem,* *conformis est ipsi homini Christo. Quæ* *verba, & alia, qua nostram mentem* *juvant, dedimus suprà, in hac Illu-* *stratione, num. 298. quæ si placet,* *relege.*

## ILLUSTRATIO XIX. PANEGRICA.

*Ad idem nomen Jahel, quod inter-* *pretatur, Ascendens: cap. 4.* *vers. 17. Judicum.*

Quenam Empyrei immobilis cœli pars ad *Mariæ* Regiam sedem sit decreta, quæ visibilis hujus mobilis ætheris possit aliquo cardine demonstrari? Ubi de Evangelica Assumptæ nostræ Dominae lectione.

**H**uc usque neminem repe-  
ri præjectum dubium in  
terminis excitasse. Pro cu-  
jus enodatione primò sup-  
ponimus adnotandum id quod su-  
periori Illustratione piè fuit pro Dei-  
para comprobatum, quippè in As-  
sumptione sua Mariam fuisse evectam  
& exaltatam usque ad ipsiusmet San-  
ctissimæ Trinitatis thronum, & ad  
sui Filii dexteram in eodem solio  
corporaliter collocatam. Ex quo  
elicimus necessitate consequentiæ,  
tunc nos cognituros Empyrei cœli  
partem, punctumque determinatum

305.

*1. Notab.*

*Sap. c. 8.*

## Maria JAHEL mystica, &c.

255

à Deipara Matre possessum, & corporaliter in beatitudine obtentum, quando individuum cœli locum, quem Christus corporaliter in Trinitatis obtinet solio ad Patris dextram fedens (etsi pro nostræ imbecillitatis captu,) aliqualiter dignoscamus. Pro cuius intellectu secundò animadverte oportet, corpus Christi Domini esse in Empyrei culminis convexa, & immobili superficie secundum determinatum, & exiguum prædictæ superficie spatum, quod sub suis sacris pedibus tenet; quin propter hoc suspicari liceat, ipsum Iesu Christi corpus contineri à loco, ubi non est locus, immò nec vacuum formaliter, quod jam ipsius Christi corporis gloriosissimi lumine inaccessibili, & ejusdem Empyrei splendore repletur. Potens enim est Christus Dominus immensa illa supra se vacua spatha prolibito replere splendoribus, etiam si ejus corpus suis dimensionibus, figura, & quantitate nequeat ab ære ambiente, vel ab alio corpore, tanquam à continente loco, habente potentiam susceptivam corporis, contineri. Habet enim Christus, quā cœli Dominus, & secundum dotes sui corporis gloriose, potentiam perveniendi usque in immensum spatium, penetrando suo micantissimo lumine omnes sidereos circulos, & orbes. Itaque Christus Jesus, ut homo, illam specialem, ac signatam cœli partem occupans, non est ubique, ut perperam somniant *Ubiquistæ Lutherani*; sed in præfata cœli Empyrei convexæ superficie portiuncula: etsi quā Deus, plenitudo divinitatis præsentissimus sit ubique, æqualis Patri, & Spiritui Sancto, juxta illud de inreata Sapientia dictum cap. 8. vers. 1. sic:

*Atingit ergo à fine usque ad finem fortiter, & suaviter disponit omnia.* Ex quibus liquet, Trinitatem Sanctissimam cœlum & terram implendo unitate Deitatis suæ, & immensa infinitate, ubique per essentiam, præsentiam, & potentiam esse, ita ut localiter, & contentivè nusquam sit, quæ nusquam abest, sed adest ubique tota. Non enim vasta mole, sed spirituali virtute in Trinitate est immensitas, quā omnem creatu-

ram circuit, locaque replet, sive Orientem, & Occidentem respicias; sive Aquilonem, & Austrum attendas. Quā Sol oritur, quā occidit, quā Maternus. erigitur Septentrio, quā vergit Auster, totum venerandi Numinis Majestas implevit; aiebat Maternus lib. 1. de Profan. Myster. capite 21.

306.

Sed cum Christus Dominus, ut homo, propter hypostaticam unionem nullo excogitabili modo separari possit à divina Verbi persona: nec Verbum possit à Patre, & Spiritu Sancto in substantiæ unitate discerni; idcirco, nostro modo philosophandi, & intelligendi tenemur assignare in Empyreo cœlo præfixum locum, ubi speciali quadam assistentia, non tamen ab essentiali, & communi substantialiter diversa, Sanctissimæ Trinitatis Consistorium cœlosque illuminet, in cuius (eo modo) præfixo throno, & solio, Sanctis videntibus Deum, determinato sibi in seipso immenso, & glorioso, Dei Filius Iesu sedens, ad suam dexteram habeat dilectissimam suam Matrem *Mariam*. Itaque quia, *Roman. c. 1.* Paulo Romanor. cap. 1. vers. 20. teste, *invisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta conspicuntur*: cum que cœli ipsi enarrant gloriam Dei; *præsupposita Fidei nostræ puritate,* per ordinem visibilis hujus cœli, & omnium orbium cœlestium harmoniam, eorumque cardines, à posteriori, quasi per umbram & per qualdam pias conjecturas, sive allusiones rimari possumus vestigia deosculanda Sanctissimæ Triadis, attendo cœli hujus naturam, & visibilem harmoniam. Est enim cœlum hoc mobile, atque visibile *Idiotarum liber.* *D. Chrysostomus homil. 9. ad popul. & homil. 3. super Epistol. ad Romanos, & homil. 5. sup. 1. ad Corinthios;* in eoque possumus, tanquam in volumine clarissimo, aliqualiter legere invisibilium, æternorumque inscrutabilia alias mysteria: non quidem vana curiositate, sed pietate Christiana impellente, & amore fervido instigante ad agnitionem supernorum.

Prælibandum est tertio, quod si-  
cut licuit aliquibus Astronomis, ha-  
bito respectu ad octavam sphæram, si-  
ve stellarum cœlum, Empyrei circum-  
ferentiam

307.

*3. Notab.*

*Christus  
quomodo  
corporaliter  
in cœlo Em-  
pyro se-  
deat, aut  
fieri?*

*Lutherani  
ubiq.*

*Cœlum est  
Idiotarum  
liber.*

*D. Chrys.*

cœli circum-  
ferentia  
qualis.

ferentiam per convexam superficiem reducere ad decem mille & quatuordecim leucarum millions: par modo licebit nobis, habito etiam respectu ad octavā sphæram & stellarum situm, & cursum, designare præfixam prædicti cœli Empyreum immobilem partem, deservientem Trinitatis Sanctissimæ, Christi, & Mariæ throno, & supremo solio in Deitatis gloria, ubi intelligimus Deum, nostro rudi modo intelligendi, sedere specialiter, seque quasi initiativè manifestare, & revelare Beatiss., & independenter ab alio causam gloriarum, universamque cœli, hujusque orbis machinam gubernare. Et hoc cum quadam opinabili ratione, aut conjectura, vel respectu Orientis, ubi quotidie Sol oritur; sive Occidentis, ubi ille succumbit, astraque nobis occidunt; sive Austris, ubi meridies æstuant; sive Aquilonis fixi, ubi serenum adparet sâpe cœlum. Quæ quidem quatuor cœli, & mundipartes, Cœli cardines appellantur, demonstrantes nobis proportionaliter, & perpendiculariter quatuor etiam Empyreum cœli immobilia puncta, correspondientia huic sphærae mobilis stellatae, aut inferiori, quæ est Lunæ. Constat ex dictis, prædictos cœli visibilis cardines quatuor esse: duos mobiles, sive mutabiles; duosque fixos, & immobiles. Illi sunt Oriens, & Occidens, puncta duo variabilia, per quæ spatio vigintiquatuor horarum Sol oritur, & occidit: quæ quotidie variantur ob spiras, quas Sol suo efformat in motu, aut properter situm nostrum, quem assidue mutamus. Et licet Cosmographi in quibusdam insulis præfixos assignent Orientem, & Occidentem, ad longitudinis orbis computum; hoc tamen imaginariè sit, nec certa dexteritate describitur. Cardines cœli immobiles, sive fixi, dicuntur Aquilo, Septentrio, sive Nort: & Auster, Merides, Notus, sive Sur; & hoc vel à situ cœli, vel à ventis, qui ex illis partibus terram perflant turbine, aut æstu. Isti duo cœli cardines, duo Poli fixi vocantur, quia super illos, tanquam super suos axes, tota celorum machina veritut, præter Empyreum: & communiter appellantur Polus Arcticus, qui ad Aquilonem;

Cardines  
cœli varia-  
biles duo.

& Polus Antarcticus, qui ad Austrum sive Meridiem describitur. Arcticus polus semper adparet habitibili terra, videturque in sublimi: sed Antarcticus nobis semper absconditur. Et hoc penes gradus quibus nos ab Äquatore discedimus. Unde est illud notissimum Virgilii Georgicorum 1. numero 242.

Hic vertex nobis semper sublimis, at Virgil. illum, &c.

Huic autem polo Arctico, Boreali, sive Aquilonari, qui est punctum terminans mundi, & cœli imaginarium axem, in decimo cœlo, sive primo mobili intellectum, super quod, sicut & super Meridionale, movetur omnis sphæra mobilis) dicto sic ab Arctos, id est à majori Ursa, proxima est perpendiculariter à punto illo, sive polo descendendo de cœlo decimo in octavum, Stella Borealis lucidissima, in extremitate constellationis dictæ Ursæ minor, existens proxima prædicto Polo Arctico, nec ab eo regulariter distans plus gradibus quatuor. Hæc stella dicitur Stella polaris, propter vicinitatem prædictam, quam cum polo illo habet. Dicitur etiam communiter Stela maris, quia à nobis semper supra mare terraque videtur, nec unquam demergitur infra mare, Humero Od. 5. dicente:

Sola vero expers est aquarum Oc- Homerus.  
ceani.

Hujus stellæ beneficio mare magnum transmeantes, à desideratis locis, & portibus certius, atque secundius distantias metiuntur, desumque in dubietate refugium.

Itaque inter prædictos cœli cardines, tum immobiles, tumque mobiles, celebrior est Polus Arctius, Borealis, sive Aquilonaris, oppositus Antarcticus, Australi, vel Notico, qui suo fulgore, propter viginti-duas constellationes compositas septingentis ex stellis Septentrionalibus, per nonaginta latitudinis gradus usque ad Äquatorum excurrentes, partem cœli Aquilonarem sic illuminat, ut coruscans illa cœli pars Stellatum cœlum antonomastice gaudet appellari. Unde Manilius lib. 1. canebat:

Fulgentes cœlum consurgit ab Arctos.

Quod

Job c. 37.  
vers. 22.  
LXX.

Septentrio,  
quibus de  
causis nobis  
lior cœli  
pars (inter  
habitabilis  
plagas) pra-  
dicetur?

Quod ex sacro potest comprobari contextu Jobi cap. 37. vers. 22. ubi pro verbis Vulgatae, Ab Aquilone aurum; legere LXX. Ab Aquilone nubes aurei fulgoris. Idecirò ab Astronomis nobilior cœli pars Septentrio colitur: tum quia, ut dictum est, insignioribus ornatur stellis: tumque quia Sol diutius ipsius Aquilonis demoratur in plaga: tum quia intrante Sole in Arctis signum vigesima prima, vel vigesima secunda die Martii, pulchrior anni pars desumit initium Ver, à quo Hebræorum, & Astronomorum annus suum computat initium. Tum etiam, quia Aquilonaris terræ pars, correspondens illi cœli Boreali portioni, fecundas, irriguas, ac fera-cissimas fovet Provincias: nam flumina celeberrima, atque salubria ex parte Septentrionis descendunt, ut irrigent universam terram. (Omittimus tanquam fabulosum, Paradi- sum terrestrem sub Arctico Polo collocari, ibique scaturire flumina quatuor magna, ut somniabat Portellus in Compend. Cosmograph.)

Portellus apud Mal- vend. de Parad. c. 10. in fine. Portellus.

Quales sunt in India Ganges, & Indus, à Caucaso desfluentes monte: in Syria Tigris, & Euphrates: in Asia, & Ponto Boryssenes, Hypanis, atque Tanais: in Colchis Phasis: in Gallia Rhodanus: in Germania Rhenus: circa Alpes Timanus, & Padus: & ex Atlante monte in Mauritania Nilus. Præterea partem Aquilonarem cœli respectu nostrum, etsi in cœlo nil altius, nil inferius, aut superiorius sit, intelligimus superiorem, altiorem, atque celsorem, tanquam cœli medium, ex Arato in Phœnom. Dionysio Halicarnass. lib. 2. Aristotele cap. 2. de cœlo, & mundo: Seneca Trag. in Hercul. Plinio lib. 2. hisf. cap. 70. Ennio in Iphig. & aliis. Nam etsi Astrologi cœli medium sit Äquator, sive æquinoctialis linea; hoc tamen medium imaginarium solummodo est, & nulla realitate conspicuum. Considerata enim terra firmitate, & ejus firmissimo centro, & medio, fixum & stabile cœli medium ei correspondens assignare tenetur in parte nobis sublimiori, & fixa, qualis est prædictus Arcticus Polus, cui ut inferiorem, & oppositum Antarcticum Polum deorsum R.P. Mart. del Castillo. Paneg. Mar.

Aratus.  
Halicarnass.  
Seneca.  
Aristoteles.  
Plinius.  
Ennius.

Medium  
cœli Astro-  
nomis sif  
äquator;  
sed slum-  
modo ima-  
ginare de-  
scriptum.

existentem, metaphorice Virgilius Virgilius.  
loco suprà num. 307. datus & Se- Seneca.

neca in Herc. Fureu. Infernorum lo- cum, aut tenebrarum caliginem vo- citarunt. Propter dicta de nobilitate Aquilonis, sive Poli Septemtrionalis, addendum esse æstimo, omniū cœlorum creationem, & ex- tensionem nomine Aquilonis depic- tam in sacris reperiiri. Job cap. 26.

vers. 7. de Deo sic dicitur: Qui ex- tendit Aquilonem super vacuum. LXX.

Aquila pro  
toto cœlo  
desumitur.

Cajetanus.

Isaiae c. 40.  
vers. 22.

Paganus.

Forerius.

Quarto animadversione censebis dignum id quod Cosmographi, aut universi orbis terrestris illustratores edocent, atque referunt: nempe terram incognitam, & inhabitabilem, nondumque perlustratam, esse sub Polo Antarcticus, ad Austrum, & mundi levam, ubi ultra æquinoctiale lineam à gradu trigesimali, & alibi à quinquagesimo incipit, usque ad punctum prædicti Poli, uti testan- tur qui transmeantes maris promon- torium Bonæ Speci, vulgo Cabo de buena Esperanza, assidue transire confuerere. Sed sub opposito Polo Arctico, & Aquilonari, hi qui ab Spitzberba insula sub gradu septua- gesimoquinto ad Boreas sita, glacialem Oceanum quæsierunt, maris undas eminus aspicerunt gelatas velli crystallum, noctuque multarum

309.  
4. Notab.

Incognita  
terra ad  
Antarcticū  
Polum vire  
gens.

Arctico sub  
Polo rotâ  
sunt mare  
crystalli-  
num, seu  
glaciale.